

Justis- og Beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post til postmottak@jd.dep.no

Deres ref.:
2010-12591

Dok. nr.: 135540

Saksbehandler: Trude Hafslund
th@advokatforeningen.no
T +47 22035061

09.05.2012

Høringsuttalelse – Forslag til forskrift om kommunal håndheving av politivedtekter

I. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 15. februar 2012 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for strafferett og straffeprosess. Lovutvalget består av Erling O. Lyngtveit (leder), Arild Dyngeland, John Christian Elden, Gunhild Lærum, Inger Marie Sunde og Torfinn Svanem.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

II. Sakens bakgrunn

Justis- og beredskapsdepartementet har i høringsbrev datert 15.02.2012 oversendt forslag til forskrift om kommunal håndheving av politivedtekter. Forskriften skal sikre ensartet og effektiv

sanksjonering av vedtekter som håndheves av kommunen etter politiloven § 14 nytt tredje ledd, jf. lov 17. desember 2010 nr. 87 om endringer i politilova m.m. Sentrale retningslinjer styrker borgernes rettssikkerhet og forenkler kommunens arbeid ved håndhevelsen av reglene.

Bakgrunnen for forslaget er den positive tilbakemeldingen etter kommunenes evaluering etter prøveordninger gjennomført i Oslo, Trondheim og Bergen.

III. Advokatforeningens kommentarer til de enkelte bestemmelser

1. Forskriftens formål og virkeområde, jf. forslag til §§ 1 og 2

Advokatforeningen har ingen bemerkninger til formålsbestemmelsen i forskriften.

1.1. Nærmere om forskriftens virkeområde

Advokatforeningen mener det er en viktig presisering at den kommunale håndhevelsen av de aktuelle bestemmelsene trer ”i tillegg til” politiets håndhevelse, jf. politiloven § 14 nytt tredje ledd. Politiet er fortsatt den overordnede håndhevelsesmyndighet.

2. Om adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr, jf. forslag til §§ 3 og 4

2.1. Hvem som kan ilegge overtredelsesgebyr

Advokatforeningen finner det hensiktsmessig at de personer som utpekes av kommunen er ansatt i offentlig sektor. Å tillegge denne oppgaven til for eksempel trafikkbetjenter i Trafikketaten virker å være en god løsning, da disse uansett vil ha sitt daglige patruljerende virke i de problemområder som omfattes av forslaget. Uansett stiller håndhevelsen krav til kompetanse og utdanning i form av kurs for å få en enhetlig og forutsigbar håndhevelse.

2.2. Hvem som kan ilegges overtredelsesgebyr

Advokatforeningen mener at avgrensningen av om det er eier eller leier osv. som kan ilegges overtredelsesgebyr er noe vag. Det vil i visse tilfeller være urimelig å ilegge overtredelsesgebyr til den som leier fremfor den som eier. Dette vil bero på den konkrete situasjonen. Det vil i mange tilfeller være rimelig å ilegge leier av et lokale som driver et gatekjøkken overtredelsesgebyr for tilgrising, men ikke for mangel på sikring for snø- og takras på bygningen.

Ovennevnte problemstilling virker å være ivaretatt etter ordlyden i § 2, der bokstav a anses å ha virkning overfor både eier og leier, mens i bokstav b, c og d virker å bare gjelde for hus- eller grunneier.

Advokatforeningen foreslår å endre § 3 annet ledd slik at avgrensningen kommer tydeligere frem. På denne måten slipper man det tilfellet der eier i visse tilfeller forsøker å skyve ansvaret over på leier.

2.3. Skyldkrav

Advokatforeningen mener det hefter en svakhet ved forslaget da bestemmelsen ikke innehar krav til subjektiv skyld i form av uaktsomhet eller forsett.

Advokatforeningen mener at det i det minste burde settes et vilkår om uaktsomhet, særlig da det i høringsnotatets begrunnelse for § 4 nevnes en begrensning for aktsomme overtredelser. Ved denne formuleringen blir man uansett nødt til å ta en aktsomhetsvurdering på stedet før man kan ilegge overtredelsesgebyr.

På den annen side er det ikke før i en eventuelt etterfølgende straffesak eller erstatningssak at beviskravene blir aktuelle. Dette er imidlertid ikke til hinder for at det kan foretas en aktsomhetsvurdering i hvert enkelte tilfelle.

På bakgrunn av det ovennevnte mener Advokatforeningen at det er nødvendig med et skyldkrav for å kunne ilegges et overtredelsesgebyr og at dette skyldkravet bør settes til uaktsomhet.

3. Begrensninger i adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr, jf. forslag til § 4

3.1. Begrensninger som følge av unnskyldelige omstendigheter og uforskyldte hindringer

Advokatforeningen finner det rimelig og hensiktsmessig overfor eventuelle overtredere med en bestemmelse som gir retningslinjer for hvilke overtredelser som er unnskyldelige og uforskyldte. Denne bestemmelsen gir indikasjoner i den retning at det bare er de uaktsomme overtredelsene som bør sanksjoneres med overtredelsesgebyr.

3.2. Begrensninger som følge av forbudet mot dobbelstraff m.m.

Advokatforeningen finner det riktig å samordne politiets adgang til å ilegge straff og kommunens adgang til å ilegge overtredelsesgebyr med tanke på forbudet mot dobbeltstraff i EMKs tileggsprotokoll nr. 7 artikkel 4.

Departementet etterspør synspunkter på om det er behov for nærmere kriterier for hvilke overtredelser som skal regnes som særlig alvorlige i forhold til bestemmelsens siste ledd.

Advokatforeningen finner begrepsformuleringen "særlig alvorlige overtredelser" som svært skjønnsmessig. Det er etter Advokatforeningens oppfatning svært få praktiske eksempler på når slike særlig alvorlige overtredelser faktisk har forekommet og det er derfor vanskelig å si noe konkret om dette begrepet. Departementet bør imidlertid være forsiktige med å oppramse for mange kriterier i forhold til hva som skal falle inn under betegnelsen. Det antas at dersom kommunen er i tvil om det faktisk foreligger en svært alvorlig overtredelse, så vil de kontakte politiet for å innhente deres vurdering. På denne måten vil samhandlingen mellom kommunen og politiet etter mer langvarig praksis selv sette rammene for når en overtredelse skal anses som

særlig alvorlig.

4. Overtredelsesgebyrets størrelse, jf. forslaget til § 5

4.1. Gjeldende gebyrsatser

Advokatforeningen er enig i de satser som er foreslått.

4.2. Forslag om maksimumsgebyr

Advokatforeningen er enig i at forslaget må inneholde et maksimumsgebyr og at dette bør ligge lavere enn politiets foreleggsatser for samme overtredelser.

4.3. Differensiering av satsene

På bakgrunn av forslagets formål om å virke forebyggende, mener Advokatforeningen at det er mest hensiktsmessig med differensierte satser.

Spørsmålet Advokatforeningen stiller seg er hvor meget som skal til for å kunne ilegge forhøyelse med 50 %. Forslaget nevner to tilfeller, ved gjentatte og alvorlige overtredelser. For alvorlige overtredelser er det oppramset momenter av betydning for vurderingen, men for gjentatte overtredelser er det ikke inntatt noen retningslinjer for eventuelt hvor lang tid som må gå før en overtredelse kan anses å være en gjentatt overtredelse. Advokatforeningen forstår det dit hen at forhøyelsen ved gjentatte overtredelser kommer til anvendelse der overtrederen etter førstegangsovertredelse har unnlatt å rette overtredelsen.

På bakgrunn av det ovennevnte finner Advokatforeningen det hensiktsmessig å medta i bestemmelsen hvor lang tid overtrederen har på å rette overtredelsen før han kan ilegges en eventuell forhøyelse av overtredelsesgebyret. Det bør gis et visst tidsrom for å gi overtrederen en reell mulighet til å rette overtredelsen. Advokatforeningen mener det bør gis et mindre tidsrom for å strø et fortau, enn for å bestille snørydding av et tak med tanke på den praktiske gjennomføringsmuligheten.

5. Saksbehandling og klage, jf. forslagene til § 6 og 7

Advokatforeningen mener det bør inntas et ledd som omhandler det tilfellet der det er overtrederens representant som mottar overtredelsesgebyret. I dette tilfellet bør det hjemles en varslingsplikt overfor overtrederen innen en viss tid, slik at denne tvinges til å gjøres kjent med forholdet. Da bestemmelsene skal virke forebyggende, er det desto viktigere at rett person blir varslet så raskt som mulig. Dette er også vesentlig i forhold til muligheten til å ilegge forhøyet gebyr ved gjentatte overtredelser.

Advokatforeningen har ingen bemerkninger til hvordan reglene om fremme og oversendelse av klage er utformet i forslaget, men forutsetter at overtredelsesgebyret inneholder informasjon om overtrederens klageadgang og klagefrist. Det bør imidlertid komme klart frem av denne

informasjonen hvor klagen skal sendes. Den praktiserende prøveordningen, med klage til henholdsvis Trafikketaten i Oslo kommune og Samferdselsetaten i Bergen kommune, med sine kommunale klagenemnder som klageinstans, bør etter Advokatforeningens syn videreføres.

IV. Avslutning/oppsummering

Advokatforeningen støtter forslaget der kommunen gis myndighet til å rette sterkere fokus på det forebyggende arbeid vedrørende de nevnte problemområder. Et sterkt virkemiddel i det forebyggende arbeidet virker å være overtredelsesgebyr av en slik høy sats at overtrederen tvinges til å handle.

Etter Advokatforeningens syn bør det i forskriften inntas regler om skyldkrav og det bør komme tydeligere frem når forhøyelse av overtredelsesgebyret kan ilegges.

Advokatforeningen mener at det i tillegg til det ovennevnte bør vurderes om forslaget bør inneholde en nedre aldersgrense. Dette kan komme på spissen spesielt ved overtredelse av § 2 bokstav a. Etter Advokatforeningens syn bør en generell aldersgrense settes til 15 år.

Vennlig hilsen

Berit Reiss-Andersen
leder

Merete Smith
generalsekretær